

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qua confessione fiat satis præcepto lato in cap: omnis vtriusque sexus, &
de causis excusantibus à pœnis ob illius transgressionem. §. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

tant Doctores, an teneatis statim, cum primum possis, confiteri: Negant Sylvest. Eucharistia. 3. quæst. 15. dicto 3. Ledelm. 2. p. 4. q. 6. art. 5. dub. 7. Mouentur argumento delumpto ex reliquis præceptis, quæ temporè designato alligata sunt, ut præceptum audiendi Sacram, recitandi Horas, ieiunandi, imò & Eucharistiam sumendi, quinimò & confitendi tempore mortis: quorum obligatio cessat transacto tempore obligationis executioni designato, ut colligitur ex cap. Sicur de sponsalib. vers. Nisi forsam leg. Si fideiussor. §. Nisi ff. Mandati & similibus. Præterea, si transacto anno adhuc perueuerat obligatio confitendi, bis teneberis eodem anno confiteri: semel, ut satisfacias obligationi anni præteriti: & semel, ut satisfacias obligationi anni præsentis. Quod si plures annos confessionem omiseris, tories obligatus eris, cum primum possis, ad confitendum, quod praxi receptum non est.

13. Nihilominus probabilis est, siue iuste, siue iniuste confessionem annalem omiseris, te obligatum esse initio sequentis anni, cum primum possis, confiteri: quia tempus vnius anni non assignatur ut terminus finiendi obligationem: sed ne vitra illam differatur, sicuti cum alieui signatur tempus ad comparandum, vel ad soluendum debitum, & eo tempore nec comparat, nec debitum solui: non obinde liber manet, sed potius amplius adstringitur. Secus verò est in reliquis præceptis, quæ pro contraria sententia referuntur: quia apposta sunt, ut onus, & pensum illius diei, eiusque honorem: atque ita transacto eo die, & cessat finis præcepti, & ipsum præceptum. At in confessione aliter se res habet: etenim illius præceptum latum est, ut cum Deo reconcileris: qui finis, elapso anno, efficacius urget. Deinde colligitur hæc obligatio ex excommunicatione synodali, quæ ferè in omnibus diocæcesibus lata est aduersus eos, qui semel in anno facti non fuerint, neque Eucharistiam in Paschate receperint, à qua excommunicatione nunquam absoluntur, nisi confessionem facere velint. Signum ergo est, confessionis obligationem elapso anno perueeritate.

14. An verò elapso anno, vnica confessione, & præsentis anni obligationi, & præcedentis satisfacias: non est constans inter Doctores. Plures, & grauissimi Doctores negant, eo quod confessio initio sequentis anni fiat in satisfactionem obligationis anni præcedentis, & moraliter reputetur, ac si præcedenti anno fuerit facta. Superest ergo præsentis anni obligationi satisfaciere. Sic docuit Suar. disp. 36. sect. 4. n. 5. Coninch. disp. 5. de penit. dub. 8. num. 65. Filliuc. tract. 7. c. 3. q. 5. n. 56. Bonac. disp. 5. de penit. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 31. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 10. vers. Ad secundum. in fine.

15. Sed hæc sententia dura mihi videtur, & difficilis: nam si initio anni sequentis omnia tua peccata, tam præcedenti, quam præsentis anni commissa fatearis, tamen eo anno nullam aliam confessionem feceris, præceptum latum de confessione semel in anno faciendâ, eo anno non transgrederis: si quidem eo anno iam semel confessus es. Et quidem si eo anno nullum aliud mortale commiseris post eam confessionem factam: evidens est, te obligatum non esse, ut notauit Bonac. sup. Signum ergo est, vnica illa confessione, & obligationi præcedentis anni satisfecisse: nam ad illam confessionem faciendam non solum ex obligatione præcedentis, sed & præsentis anni attingebaris. Deinde, si in fine anni sequentis confessionem facias, affirmat Coninch. dicto dub. 8. concl. 2. te non esse obligatum iterum confiteri: tamen si nouum mortale committas: quia ea confessio ob distantiam ab anno præcedenti censeri non potest moraliter facta eo anno, sed solum in satisfactionem obligationis præsentis. Quod à fortiore dicitur per plures annos confessionem omiseris. Sed, cum obligatio confessionis, elapso anno, non fuerit extincta: sed quo magis differtur, eo plius vigeat, si facta ea confessione in fine anni nulla superest obligatio confitendi, efficitur sanè vnica confessione obligationi præsentis, & præteriti anni satisfactum esse. Ergo eodem modo satisfieri potest, tamen si initio anni confessio fiat. Atque ita probabile docent Agid. & Bonac. supra.

§. III.

Qua confessione fiat satis præcepto lato in cap. Omnis viriisque sexus. & de causis excusantibus à penis ob illius transgressionem.

1. Non fit satis huic præcepto confessione venialium.
2. Confessione mortalium memoria occurrentium, & absolute recepta fit satis.
3. Si post factam eam confessionem in mortale incidas, tamen si Suar. & Henric. censent, te esse obligatum eo anno faterr, verius est oppositum.
4. Per confessionem illegitimam non satisfaci præcepto.
5. Incurrit excommunicationem synodalem.

6. Ab hoc præcepto non excipiuntur peccatores publici.
7. Non satisfaci præcepto, si absolutio non concedatur.
8. Expenduntur causæ excusantes ab hoc præcepto.

1. **A**liqua sunt apud Doctores communiter certa, alia sub opinione versantur. Primum certum est, huic præcepto confessionis non satisfieri confessione venialium, eo quod præcepto satisfacere non possis, nisi rem præceptam exequaris: at confessio venialis in prædicto cap. Omnis. tibi non præcipitur. Non ergo ea confessione satisfacere præcepto potes. Ex quo euidenter infertur, si facta confessione venialium, quia solis venialibus grauatus eras eodem anno in aliquod mortale incidas, te obligatum esse, ante finitum annum illius mortalis confessionem facere: alia eo anno omittentes confessionem præceptam. Sic docent Valq. qu. 90. art. 3. dub. 1. ad finem. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 10. vers. Ad tertium. Reginald. lib. 3. n. 38. Bonac. disp. 5. de penit. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 33. in fine.

2. Secundò certum est, facta legitima confessione omnium mortalium, quæ tibi memoriæ occurrerint, & absolute à sacerdote recepta, satisfaciere præcepto confessionis, tamen si aliquorum mortalium inuincibiliter oblitus fueris, neque obligatum esse ea intra illum annum ad confessionem adducere: alia obligatus esses bis, & ter confiteri, quod receptum non est. Non enim præceptum imponitur de confitendis omnibus mortalibus absolute: id enim sæpè esset impossibile, sæpè non expediens: sed de confitendis iis omnibus, quæ post diligentem inquisitionem memoriæ occurrerint tempore confessionis, quorumque manifestatio, nec tibi, neque alteri grauius nocua est. Neque refert, ea peccata obliuata fateri debere ex obligatione iuris diuini: ut inde inferas, etiam ex præcepto ecclesiastico, quod iuris diuini determinatum fuit, te fateri obligatum esse: quia ex iure diuino non teneris ea fateri eo anno: sed, quando periculum mortis adfuerit, vel Eucharistiam susceperis, vel ad Eucharistiam voluntariè accessurus. Sic Nauarr. cap. 2. numer. 9. Suar. disp. 23. sect. 2. Coninch. disp. 5. dub. 9. num. 66. & 71. Fagund. de penit. lib. 1. c. 4. n. 17. Bonac. plures referens de penit. disp. 5. qu. 5. sect. 2. p. 4. num. 32. aduersus Sotum in 4. dist. 18. q. 2. art. 5. ad 3. Henric. lib. 4. cap. 4. numer. 5. in com. lit. D. & cap. 15. numer. 1.

3. Sed dubia quæstio est, an si post factam legitimam confessionem in peccatum mortale incidas, teneris eo anno illud peccatum fateri. Affirmat Suar. disp. 16. sect. 3. num. 9. & sect. 4. num. 7. Henric. lib. 4. cap. 4. num. 2. & 6. Etenim præceptum esse videtur de confessione faciendâ, semel in anno, omnium mortalium, quæ eo anno, vel præcedentibus fuerint commissa. Si igitur illud peccatum, quod post factam confessionem commissum est, voluntariè fateri omittis, præcepto de confessione faciendâ omnium mortalium, quæ eo anno commissa sunt, non satisfacias.

Ceterum longè verius est, te non esse obligatum ex vi huius præcepti, illud peccatum eo anno fateri, quia præceptum non est de confessione faciendâ eo anno omnium peccatorum, quæ eo anno fuerint commissa: id enim apertius explicari debebat: sed præceptum fuit de confessione semel in anno faciendâ omnium peccatorum, quæ ad validam, & fructuosam confessionem fateri necessarium fuerit. Quod si postmodum peccatum aliquod committas, in confessionem sequentis anni referate poteris. Alias nunquam censeri posses, plenè huic præcepto satisfecisse, quousque annus finitus sit: tamen si plures fueris ritè confessus: quia semper periculo es expositus nouum peccatum committendi, & nouam confessionis obligationem contrahendi: expedirèque confessionem, non in principio, neque ad medium anni: sed in fine præstare. Ne igitur hæc inconuenientia admittas, afferendum est, facta semel legitima confessione nullam tibi superesse obligationem eo anno confitendi, nisi fortè susceperis his Eucharistiam, vel in periculum mortis incidas. Atque ita docent Victor. de confess. num. 137. Reginald. lib. 3. numer. 38. Coninch. disp. 5. de confess. dub. 7. n. 59. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. c. 5. n. 10. in respons. ad 1. Bonac. probabile reputat de penit. disp. 5. q. 5. sect. 2. p. 4. n. 33. in fine.

4. Secunda, & grauior quæstio est, an per confessionem illegitimam, scilicet, absque dolore, vel integritate, fiat satis prædicto præcepto? Et quidem eo casu, quo plures Doctores sentiunt, dari confessionem validam, sed informem, verius est præcepto satisfactum esse. Nam esto fini præcepti, qui est reconciliari cum Deo, satisfactum nõ sit, materia præcepti, quæ est confessio valida, veriæque Sacramenti susceptio satisfacta est. Sed postea sententia, quam superius firmatam reliquimus, scilicet, non dari confessionem validam, & informem: adhuc plures censent, te satisfaciere præcepto, quocunque modo confessionem facias: quia Ecclesia solum externam confessionem præcipit, & illius defectum punit, cuius executioni occultissimus defectus doloris, & integritatis soli Deo cognitus ob stare non potest. Deinde in cap. Quod quidam de penit. & remiss. dicitur, recipiendos esse ad penitentiam peccatores, quan-

tus absoluti non possint. Censentur ergo præcepto pœnitentiæ satisfacere. Atque ita docent, Paludan. in 4. dist. 17. quæst. 7. Gabriel. ibi. q. 1. art. 3. dub. 5. Syluest. Confessio. 4. n. 3. in fine. Victor. n. 163. & alij relati à Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. num. 4.

Sed multò probabilior, & verior est opposita sententia, quam pluribus relatis firmant. Suar. t. 4. de pœnitent. disp. 36. sect. 7. n. 3. & 8. Paul. Comito. lib. 1. respons. moral. quæst. 19. in fine. §. Enumeratum. Coninch. disp. 5. de pœnit. dub. 9. n. 70. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Fagund. lib. 1. de pœnit. cap. 4. nu. 5. Bonac. disp. 5. de pœnitent. quæst. 5. sect. 2. p. 4. num. 23. Ratio est manifesta: quia præcepto diuino de confessione faciendâ non satisfacis, cum inualidè confiteris. Ergo neque satisfacis ecclesiastico præcepto: hoc enim solum est præcepti diuini determinatio, vt dixit Trident. sess. 14. c. 5. sub finem, & can. 8. Præterea Ecclesia præcipit omnia mortalia fideles confiteri, sicuti dicitur in c. Omnis viriisque sex. de pœnitent. c. remiss. At, si absque dolore, vel non integrè fatearis, non fideliter, sed infideliter, & sic peccata fateris. Non igitur præcepto satisfacis. Neque obstat, ex defectu omnino occulto inualidam reddi confessionem, quominus inde impediatur præcepti ecclesiastici executio: nam esto, Ecclesia actum interiore per se, & directè præcipere non possit, potest tamè indirectè, quatenus ad valorem actus externi præcepti necessarij est: hac enim ratione præcipiendo orationem, præcipit attentionem: quia sine attentione oratio esse non potest. Cum ergo ad valorem externæ confessionis necessarius sit dolor, interius præcipiendo confessionem dolor internus præceptus censetur. Neque item obstat textus in cap. Quod quidam nam, vt bene respondet Suar. dist. 7. ubi non dicitur, confessionem illam admittendam esse, vt sufficientem ad implendum præceptum; sed hos peccatores esse audiendos, vt continuis exhortationibus moueantur & conuertantur.

5. Hinc fit, sicet consistentem incurrere excommunicationem synodalem, quæ ipso facto omittentibus confessionem ferè in omnibus diœcesibus imposita est: quia verè confessionem omittit, quippe idem est actum non fieri, ac fieri nullum, leg. Duo sunt Titij ff. de testam. tutela. Nomine namque confessionis confessio valida intelligi debet: quia sub appellatione actus regulariter solus validus comprehenditur, vt pluribus firmat Tiracquel. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. m. 5. & leg. Boues. §. Hoc sermo tota limit. i. ff. de verb. significat. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 7. in fine. Atque ita in præsentia tradit Suar. t. 4. disp. 36. sect. 8. num. 1. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. c. 4. n. 12. Bonac. disp. 5. de pœnit. quæst. 5. sect. 2. p. 4. n. 25. tamen contrarium sentiat Nauarr. cap. 10. num. 4. & Henric. lib. 4. cap. 4. num. 1. propterea quòd probari non possit confessionis defectus. Sed responderetur, id necessarium non esse, cum non delicto probato, sed delicto externo excommunicatio synodalis annectatur. Secus verò est de priuatione sepulture, & ingressu Ecclesiæ: quæ ipso facto nullibi sunt impositæ; sed per sententiam Iudicis imponenda: quæ, cum probationem delicti requirunt, & hac fit ferè impossibilis, stante defectu omnino occulto imponi non possunt, vt bene ex Cordub. notauit Fagund. loc. alleg.

6. Ab hac doctrina excipiunt Viuald. in Candelab. aureo, de confess. n. 60. Rod. in addit. ad Bullam Cruciat. §. 11. aliàs 9. n. 133. Zerola praxi Episc. 1. p. verbo, Lupanaria, §. 5. meretrices, & vrsarios aliosq; peccatores publicos, quos neque Episcopi, & Parochi excommunicatos declarant, quamuis prædicto præcepto confessionis legitime, vt dictum est, non satisfaciunt. Signum ergo est, hac excommunicationis pœna eos non adstringi. Sed nullatenus admittenda est exceptio: quia nec fundamentum habet in cap. Omnis viriisque sexus. cum æquè omnes fideles comprehendat: neque publici peccatores digniores sunt indulgentia; quam alij. Quòd verò non soleant declarari; id in fauorem aliorum fidelium cum illis communicantium fit, non, quia ipsi peccatores publici excommunicatione affecti non sint, vt rectè notauit Fagund. de secund. Eccles. præc. lib. 1. cap. 3. n. 11.

7. Tertia quæstio, an satisfacias huic præcepto si confessionem ex parte tua validam facias, & Confessarius ex malitia, vel ignorantia absolutionem non concesserit? Si confessio facta est Sacerdoti existimato, vel iurisdictione carenti; nullatenus per illum satisfieri præcepto potest: quia præceptum est de confessione faciendâ proprio Sacerdoti, vt cauerit in supra dicto cap. Omnis, & consequenter habenti iurisdictionem. At, si proprio Sacerdoti facta fuerit; ipse tamen ex malitia, vel inaduerentia te non absoluert; plures Doctores censent, te præcepto confessionis satisfecisse. Tum, quia culpa Confessarij tibi nocere non debet. Tum, quia præceptum non tibi est impositum, neque imponi potest de actione, quæ non sit in tua potestate; sed ab alterius voluntate pendet, qualis est absolutio. Sic docent, licet non ita expressè, Paludan. Gab. Victor Syluest. pro pœni, sententiæque præcedente relati. Ceterum probabilius est te præcepto non satisfacere ea confessione, quam absolutio non sequitur, vt expressè docent Nauarr. cap. 10. num. 4. Suar. disp. 36. sect. 7. num. 3. Coninch. disp. 5. dub. 9. numer.

70. Fagund. de secundo Eccles. præc. lib. 1. cap. 4. nu. 5. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 5. num. 11. Ratio ea est: quia per eam confessionem non satisfacis diuino præcepto: siquidem peccata soluta non sunt; sed adhuc retinentur; vt absolutioni directè subiciantur. Ergo neque satisfacis humano præcepto, quod est diuini determinatum. Et exemplo Eucharistiæ conuincit potest: si enim credens, te Eucharistiam recipere, Sacerdos, vel ex malitia, vel inaduerentia hostiam in consecratam loco consecratâ porrigeret, præcepto communicandi non satisfaceres; sed errore detecto obligatus eris communicare; quia præcedentis hostiæ sumptio non fuit sacra Communio. Confessio autem, quam absolutio non sequitur, neque est pars sacramenti, neque peccata soluit, aut remittit. Ergo non est confessio, qua præcepto satisfieri potest.

Neque obstat, non tua, sed Sacerdotis culpa defectum contingere: id enim probat, te excusatum esse à præcepto, & à pœnitentiæ amplexibus, dum bona fide existimas, te absolutum esse. Scitis est, si bona fides cesset, & defectum agnoueris: sicuti docent Corduba quæst. 15. Suarez disputat. 36. sect. 8. n. 3. Fagund. de pœnit. lib. 1. cap. 4. nu. 6. Neque est verum, quòd sola confessio in tua sit potestate, non absolutio: quia esto absolutio à proximè non pendet; à te tamen pendet absolutionem procurare, eique confiteri, qui absolutionem concedat: si tamen aliquando id prestare non potes, à præcepto excusaris; tamen illud non impleas.

8. Quoad causas excusantes ab huius præcepti transgressione, illi quæ pœnitentiæ breuiter dicendum est, te excusatum esse primò, si imminet tibi, vel alteri graue damnum vitæ honoris, vel fortunæ: nam lex diuina, & ecclesiastica, cum fit iugum suauis, & onus leue, non censetur cum tanto detrimento obligare. Illud verò detrimentum honoris, quod ex confessione ipsa subsequitur, vt scilicet, apud Confessarium minus habeatis opinionem quæ religiosam, quam de te conceperat, amittas: id te potest à præcepto excusare, vt bene notauit Coninch. disp. 5. dub. 10. num. 73. vbi aduertit, sæpè te posse excusari à confessione vnus, vel alterius peccati: quia ex illius manifestatione imminet damnum, non tamen à manifestatione aliorum peccatorum; & consequenter neque à confessione faciendâ. An verò excusaris à confessionis præcepto, si alia via, quam per interpretem, vel scripturam, vel nuntius declarare peccata non possis, superius, cum de integritate confessionis sermonem fecimus, decusum reliquimus. Illud verò est certum, si nullum in specie peccatum declarare potes, non esse tibi absolutionem extra mortis articulum concedendam: quia alienum est ab vlti Ecclesiæ, sententiam absolutionis proferre nulla causa specialiter iudicanda proposita, vt bene aduertit Laym. lib. 5. sum. tract. 9. cap. 5. n. 15. ad finem.

P V N C T V M XXI.

De satisfactione peccatorum.

1. Duplîciter de satisfactione loqui possumus. Primò, de satisfactione absolute sumpta, & sine ordine, ad sacramentum Pœnitentiæ. Secundò, de satisfactione quatenus pars est, & complementum sacramenti pœnitentiæ.

§. I.

De satisfactione absolute sumpta, & absque ordine ad Sacramentum.

1. Satisfactio differt à restitutione.
2. Nullus, præter Christum, satisfacere pro mortalibus potest.
3. Qualiter pro venialibus.
4. Pro omnibus potest de congruo.
5. Remissa mortali culpa, pœna æterna remittitur: sed plerumque manet aliqua pœna temporalis.
6. Pro hac pœna temporalis bene potest quis satisfacere de congruo.
7. Ad hanc satisfactionem requiritur, opus voluntarium, & liberum.
8. Item, debet esse opus bonum.
9. Item, pœnosum, & afflictuum.
10. Potest esse opus alijs debitum.
11. Satisfaciens debet esse in gratia.
12. Item, uiuor.
13. Vnus pro alio bene satisfacere potest.
14. Limitatio Medinæ reuocatur.
15. Fit satis oppositio fundamentum.
16. Ex parte Dei adesse debet promissio satisfactionem acceptandi.

1. Satisfactio sæpè cum restitutione confunduntur: sed est longe ab ea diuersa. Nam restitutio consistit in rebus.